

Charta 77 - druhá trojice mluvčích

Již tehdy a vlastně dosud mi zůstává zcela nejasné, jak vlastně došlo na podzim 1977 ke jmenování druhé trojice mluvčích Ch 77, tj. k výběru mluvčích, kteří po problému s Havlem a po smrti Patočky měli trojici doplnit. Havel trval ovšem na Martě Kubišové, která také od počátku prohlásila, že se o všem s Havlem bude radit a bude zastávat jeho stanoviska. Nejasné mi zůstalo, jak vlastně došlo k mému návrhu a jmenování. Pravdou je, že Patočka mi jednou na počátku února, když jsem za ním byl v Tomanově ulici (tentokrát sám), řekl, že se s Hájkem domluvili, že každý z mluvčích si musí zajistit aspoň dva zástupce pro případ, že dojde k dalším zadržením a zatčením. A aniž by mi řekl cokoli dalšího, vyzval mne, abych byl pro takový případ připraven. Jiří Hájek situaci popisuje způsobem, který nejen že věc neobjasňuje, ale dokonce ji ještě spíš zatemňuje. Koncem léta, snad již počátkem podzimu jsme se jednou setkali s Ivanem Medkem (mám dojem, že z jeho iniciativy); tehdy mi Ivan řekl, že Patočka mu také někdy v té době řekl, aby byl připraven převzít veslo, kdyby to bylo zapotřebí. O mně Ivan nevěděl, ale tehdy jsem mu to řekl. A domluvili jsme se, že jako první se funkce chopí on (jednak byl známější než já, jednak také o něco starší). Po nějaké nedlouhé době jsme se setkali znovu z jeho iniciativy (jinak jsme se setkávali častěji), a on mi řekl, že to musím vzít já, protože on se rozhodl k emigraci. Já sám jsem pak o tom s nikým nemluvil, ale zřejmě se o této možnosti začalo hovořit přinejmenším mezi exkomunisty. Byl jsem pozván Hanzelkou na návštěvu v jeho vile, zejména však jsem byl pozván do jakési skupiny lidí, z nichž některé jsem do té doby neznal, ale poznal jsem, že to byla skupina exmarxistů (Dienstbier tam pronesl ‚památná‘ slova, že mluvčím musí být jen osoba celonárodního významu, aniž upřesnil cokoli bližšího). Ale to stále ještě o mé „kandidatuře“ nepadlo ani slovo; k tomu došlo ještě daleko později. A tak mi nezbývá, než se pokusit o vykombinování nějaké hypotézy. Především je třeba vědět, že jsem byl pro většinu Chartistů osobou ne-li neznámou, tedy rozhodně jen málo známou. Vědělo se o našem procesu z roku 1972, který však zůstal na okraji zájmu vedle procesu s Tesařem a spol.; a navíc už uplynulo od té doby několik let bez dalšího politického „průsvihu“. A pak tu ovšem byly mé „Dopisy přáteli“, které se těšily jistému zájmu, byly přepisovány a šířeny v jistých kruzích (hlavně zásluhou Anduly Marvanové; začal jsem s nimi ještě za Patočkova života, Patočka se o nich přinejmenším doslechl, nevím, zda měl některý v rukou). To vše se mi nezdá být dostačujícím vysvětlením. Naproti tomu se mi zdá být mnohem pravděpodobnější Hedina hypotéza, že rozhodující mohla být aktivita Jiřího Němce, který o mně nejednou mluvil před Patočkou ve společnosti přátel, když jsem byl ještě ve vazbě, pak poté, co jsem stál dvakrát před soudem (Městským a Nejvyšším), připomínal závěr mého článku o Masarykovi, který už v Tváři po okupaci nemohl vyjít atd. Leccos by mohlo nasvědčovat tomu, že právě Jirka mohl být tím hlavním „strůjcem“.

(Písek, 070327-2.)